

BİRLİKTE KONUŞALIM

COP31'E DOĞRU

14 EYLÜL 2026

PROGRAM RAPORU

KÜNYE

Raporun Yayın Tarihi: Eylül 2026

Program Yürütücüleri

Büşra İnce (MBB)
Elif Menderes (FNF)
Merve Ağca (MBB)
Samet Keskin (MBB)
Yiğit Göktuğ Torun (FNF)

Konuşmacılar

Elif Menderes (FNF)
Merve Ağca (MBB)
Özgür Özdemir (Avukat)
Samet Keskin (MBB)

Moderatör

Prof. Dr. Çiğdem Üstün (EDAM)

Katkı Sağlayanlar

Ayça Tabak
Boran Eroğul
Faika Rana Zerek
İpek Nur Arısoy
Meltem Özden
Seda Sezin Dermanlı
Sudenaz Aydoğdu
Ümit Ceren Bayazitoğlu
Yunus Demiryürek

Etkinlik, Marmara Belediyeler Birliği üyesi belediyelerin gençlik, iklim değişikliği ve çevre yönetimi alanlarında çalışan temsilcileri ile farklı üniversitelerden, sivil toplum kuruluşlarından ve girişimlerden gençlerin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu rapor FNF, MBB ve İHA tarafından hazırlanmıştır.
Bütün yayın hakları ortak kuruluşlara aittir.

BİRLİKTE KONUŞALIM
COP31'E DOĞRU

İÇİNDEKİLER

Giriş	4
Metodoloji	5
Etkinliğin İçeriği	
Samet Keskin (MBB).....	6
Elif Menderes (FNF Türkiye Ofisi ve İHA).....	7
Sunumlar	
Merve Ağca (MBB).....	9
Özgür Özdemir (Avukat).....	11
Açık Mikrofon: Tartışma Oturumu	
Tartışmaya Giriş.....	14
Tartışmada Öne Çıkan Başlıklar.....	15
Öneriler ve İleriye Yönelik Adımlar.....	19
Değerlendirme ve Sonuç.....	20
Biz Kimiz?.....	22

GİRİŞ

Birlikte Konuşalım: COP31'e Doğru, yerel yönetimler ile gençler arasında iklim değişikliğiyle mücadele ve iklime dirençli kentlerin geliştirilmesi üzerine bir diyalog ortamı oluşturmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. "Açık Mikrofon" formatında gençlerin COP31 süreci ve yerel iklim politikalarına ilişkin ihtiyaç, beklenti ve önerilerini dile getirmeleri ve yerel yönetimlerle doğrudan etkileşim kurmaları hedeflemiştir.

14 Eylül 2026 tarihinde Marmara Belediyeler Birliği (MBB), Friedrich Naumann Vakfı (FNF) Türkiye Ofisi ve İnsan Hakları Akademisi (İHA) iş birliğiyle MBB Hızır Bey Çelebi Salonu'nda gerçekleştirilen etkinlik, Türkiye'nin ev sahipliğinde Antalya'da düzenlenecek COP31'in gündemini yerel düzeyde tartışmaya açmıştır.

Marmara Belediyeler Birliği Şehir Politikaları Merkezi ve Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği Merkezi iş birliğinde düzenlenen "COP31'e Doğru Şehir Konuşmaları" serisi kapsamında COP31 eylem gündeminde öne çıkan odak alanları doğrultusunda kentlerin iklim değişikliğine uyum kapasitesi, iklim finansmanı, adil dönüşüm, dayanıklı sağlık sistemleri, döngüsel ekonomi ve atık yönetimi gibi konular farklı disiplinlerden uzmanların katkılarıyla tartışılmıştır. Bu kapsamda COP31 Eylem Gündeminde yer alan "gençlik ve eğitim" öncelik alanının gençlerin iklim yönetişimindeki rolünü gündeme alacak şekilde ve interaktif bir formatta ele alınması amacıyla 2026 yılı Birlikte Konuşalım programının gençlerle gerçekleştirilmesine karar verilmiştir.

Birlikte Konuşalım formatı, MBB ve FNF Türkiye iş birliğiyle daha önce de farklı konu ve katılımcı gruplarıyla uygulanmıştır. 2024 yılında "Nasıl Bir Kent?" buluşma serisi ile gençlere, çocuklara ve yaşlılara yönelik yaş dostu kentler üzerine programlar gerçekleştirilmiş, 2025 yılında ise MARUF kapsamında erişilebilirlik, dijitalleşme ve yapay zekâ temaları ele alınmıştır.

METODOLOJİ

İki oturumdan oluşan programın ilk oturumunda, Marmara Belediyeler Birliği Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği Merkezi Direktörü Merve Ağca, belediyelerin iklim eylemindeki rolü ve COP31 sürecine ilişkin bir sunum gerçekleştirmiş; ardından Avukat Özgür Özdemir, Türkiye'de gençlik katılımının mevcut durumunu ve COP süreçlerinde gençlere ayrılan alanı değerlendirmiştir.

İkinci oturumda ise Prof. Dr. Çiğdem Üstün moderatörlüğünde “Açık Mikrofon” formatında bir tartışma gerçekleştirilmiştir. Bu oturumda, MBB üyesi belediyelerde gençlik ve iklim alanlarında çalışan temsilciler ile gençler karşılıklı olarak söz almıştır. Her katılımcıya iki dakikalık konuşma süresi tanınmış, sürenin son 30 saniyesinde katılımcılar zil sesiyle uyarılmıştır. Konuşma sırası gençler ve belediye temsilcileri arasında dönüşümlü olarak ilerlemiştir.

Tartışma için önceden belirlenmiş tek bir gündem başlığı sunulmamış, program rehberinde katılımcılara aşağıdaki olası tartışma başlıkları önerilmiştir:

- İklim Değişikliği ve Gençlerin Geleceği
- İklim Kararlarında Gençlerin Söz Hakkı
- İklim Dostu ve Yaşanabilir Kentler
- Sürdürülebilir ve Erişilebilir Ulaşım
- Yeşil Alanlar ve Doğayla Uyumlu Kentler
- Aşırı Hava Olaylarına Karşı Kentsel Dayanıklılık
- Atık, Geri Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi
- Sürdürülebilir Tüketim ve Yaşam Tarzları
- İklim Adaleti ve Eşitlik
- COP31'den Yerel İklim Eylemine

Katılımcılardan diyalog sürecinde saygı ve nezaket, etkin dinleme, yapıcı olma ve eşit katılım ilkelerine uymaları istenmiştir. Eleştirilerin kişisel değil, somut ve çözüm odaklı olması ve söz sürelerinin taraflar arasında dengeli biçimde dağıtılması esas alınmıştır.

AÇILIŞ KONUŞMALARI

SAMET KESKİN

Marmara Belediyeler Birliği

Marmara Belediyeler Birliği Şehircilik Koordinatörü Samet Keskin, MBB'nin farklı formatlarda etkinlikler düzenlediğini ve katılımcıların doğrudan iletişim kurabildiği bu tür buluşmaları özellikle değerli bulduğunu ifade etmiştir.

Keskin, COP31'e Doğru Şehir Konuşmaları'nda gençler ile 65 yaşın üstünde yalnız yaşayan kadınların iklim değişikliğinin etkilerinden daha fazla etkilenen gruplar arasında öne çıktığını ve bu değerlendirmenin bu yılki programın odağını şekillendirdiğini aktarmıştır.

Birlikte Konuşalım formatının daha önce de farklı yaş grupları ve temalarla uygulandığını hatırlatan Keskin, bu buluşmada yerel yönetim temsilcileri ile gençlerin birbirlerinden beklentilerini ve yürütülen çalışmaları doğrudan paylaşımlarını önemsediklerini belirtmiştir. Bu yaklaşımı Flaubert'ten merak üzerine yaptığı bir alıntıyla ilişkilendiren Keskin, katılımcıları birbirlerinin gözlerinin içine bakarak sohbet etmeye ve birbirlerini dinlemeye davet etmiştir.

ELİF MENDERES

Friedrich Naumann Vakfı Türkiye Ofisi ve İnsan Hakları Akademisi

Friedrich Naumann Vakfı Türkiye Ofisi ve İnsan Hakları Akademisi'nden Elif Menderes, konuşmasına Birlikte Konuşalım formatının nasıl ortaya çıktığını anlatarak başlamıştır. Belediye çalışanları ile kentlilerin günlük yaşamda sık sık temas ettiğini, ancak karşılıklı olarak görüşlerini ve deneyimlerini paylaşabilecekleri alanların her zaman oluşmadığını belirten Menderes, bu ihtiyaçtan yola çıkarak yaklaşık üç yıl önce farklı yaş gruplarını belediye çalışanlarıyla bir araya getiren bir program geliştirdiklerini aktarmıştır. Program kapsamında 35 yaş altı gençler, 10-14 yaş arası çocuklar ve 65 yaş üstü katılımcılarla buluşmalar gerçekleştirildiğini ve bu buluşmalardan olumlu geri bildirimler alındığını ifade etmiştir.

Sosyal medya üzerinden kurulan iletişimin özellikle kutuplaşmanın yüksek olduğu ortamlarda daha sert ve kırıncı bir hâl alabildiğine dikkat çeken Menderes, yüz yüze iletişimin insanların birbirlerini dinlemesini ve ortak bir noktada buluşmasını kolaylaştırdığını söylemiştir. FNF Türkiye ve İnsan Hakları Akademisinin çalışmalarında insan haklarının yerelleşmesinin önemli bir yer tuttuğunu belirterek, gündelik hayatı doğrudan ilgilendiren konuların karar alma süreçlerinde yer alan kişilerle birlikte konuşulmasının bu yaklaşımın bir parçası olduğunu ifade etmiştir.

BİRLİKTE KONUŞALIM
COP31'E DOĞRU

SUNUMLAR

MERVE AĞCA

Marmara Belediyeler Birliği

MBB Çevre Yönetimi Koordinatörü ve Sürdürülebilirlik ve İklim Değişikliği Merkezi Direktörü Merve Ağca, sunumuna iklim değişikliğinin artık yalnızca çevreyle ilgili bir sorun olmadığını, belediyelerin hemen her çalışma alanını doğrudan etkileyen bir gündeme dönüştüğünü belirterek başlamıştır. Belém'de gerçekleştirilen ve "Hakikat COP'u" olarak anılan COP30'da 1,5 derece hedefine mevcut çabalarla ulaşamadığının görüldüğünü, buradan çıkan uygulama çağrısının COP31'e taşındığını ve sürecin "Uygulama COP'u" yaklaşımıyla devam ettiğini aktarmıştır.

Küresel iklim hedeflerinin somut karşılık bulabilmesi için ulusal ve uluslararası gündem ile yerel iklim eylemi arasında güçlü bir bağ kurulması gerektiğini belirten Ağca, yerel yönetimlerin bu süreçte önemli bir role sahip olduğunu söylemiştir. Belediyelerin belirlenen hedefleri uygulamanın yanı sıra kentteki ihtiyaçları ve talepleri doğrudan gözlemleyen, bunları daha üst ölçekli hedeflerle ilişkilendiren aktörler olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle katılım mekanizmalarının iyi işlemesinin, yerelde neye ihtiyaç duyulduğunu doğru anlamak açısından önemli olduğunu belirtmiştir.

Belediyelerin sera gazı emisyon envanterleri, yenilenebilir enerji, atıkların kaynağında ayrı toplanması ve iklim değişikliğine uyum gibi alanlarda çalışmalar yürüttüğünü aktaran Ağca, uyum çalışmalarının son yıllarda daha fazla öne çıktığına değinmiştir. Yerel İklim Değişikliği Eylemi (YİDEP) Yönetmeliği kapsamında hazırlanacak iklim eylem planlarını da bu çerçevede ele alan Ağca, planların hazırlanma sürecine belediye birimlerinin nasıl dâhil olacağı ve gençler, kadınlar ve yaşlılar gibi farklı grupların bu sürece ne ölçüde katılacağı sorularını gündeme getirmiştir.

Sıfır atık ve depozito uygulamalarının yanı sıra bu çalışmalar için kurulan altyapının da yerel ihtiyaçlara ve veriye dayanması gerektiğini söyleyen Ağca, benzer bir yaklaşımın doğa tabanlı çözümler için de geçerli olduğunu belirtmiştir. Enerji yoksulluğu gibi iklim değişikliğiyle bağlantılı yeni kırılganlık alanlarının yeterince görünür olmadığına ve iklim değişikliğinin sağlık üzerindeki etkilerinin izlenmesinde hâlâ sorunlar bulunduğu dikkat çekmiştir.

Yerel yönetimlerin karşılaştığı sorunlar arasında finansmana erişim, nitelikli insan kaynağı eksikliği, güvenilir veriye erişim, proje geliştirme kapasitesinin sınırlılığı ve kurumlar arası koordinasyon sorunlarını sıralayan Ağca, projelerin yalnızca teknik açıdan değil, sosyal etkileri açısından da değerlendirilmesi gerektiğini belirtmiştir. İklim adaletinin tek bir kurumun çalışmasıyla sağlanamayacağını; yerel yönetimler, merkezi yönetim, sivil toplum, akademi, uluslararası kuruluşlar ve finans kurumları arasında iş birliğine ihtiyaç duyulduğunu ifade etmiştir.

Gençlerin karar süreçlerindeki yerine de değinen Ağca, UNDP ve Oxford Üniversitesi tarafından 2024 yılında 77 ülkede yürütülen bir araştırmadan örnek vererek 14–18 yaş grubundaki gençlerin %69'unun iklim değişikliğini acil müdahale gerektiren bir konu olarak gördüğünü, Türkiye'de 18 yaş altındaki gençlerde ise bu oranın %73 olduğunu aktarmıştır. Gençlerin görüşlerinin alınmasının tek başına yeterli olmadığını; karar alma süreçlerinde de yer almaları gerektiğini vurgulamış, gençlik ve çevre meclisleri, kent konseyleri, ideathon ve hackathon gibi araçların bu amaçla kullanılabileceğini belirtmiştir.

Sunumunun sonunda Ağca, yerel COP'lar, çalıştaylar ve benzeri süreçlerde ortaya çıkan görüşlerin ve taahhütlerin uygulamaya aktarılmasının önemine değinmiştir. Uygulanabilir projelerin bütçelere yansımaları, belediyelerin finansmana erişiminin desteklenmesi ve COP31 sonrasında da çalışmaların devam etmesi gerektiğini belirterek, farkındalığın ancak eyleme dönüştüğünde anlam kazandığını ifade etmiştir.

ÖZGÜR ÖZDEMİR

Avukat

Avukat Özgür Özdemir, sunumunda Türkiye'deki gençlik politikalarının mevcut durumunu ve COP31 sürecinde gençlere açılan katılım alanlarını ele almıştır. Gençlerin görüşlerini paylaşmaya istekli olduklarını, ancak "katılım merdiveni" olarak tanımlanan süreçte ilk aşamaların ötesine geçmekte zorlanıldığını belirtmiştir. Gençlerin görüşlerinin alınmasının ve kayıt altına alınmasının tek başına yeterli olmadığını, asıl önemli olanın bu görüşlerin politika ve uygulamalarda karşılık bulması olduğunu ifade etmiştir.

Özdemir, Türkiye'nin COP31'e ev sahipliği yapacağını netleşmesinin ardından kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarının gençlerle daha fazla çalışma yürütmeye başladığını, ancak gençlerin COP süreçlerindeki katılımına ilişkin tartışmaların devam ettiğini aktarmıştır. Bu çerçevede "youth washing" kavramına değinmiş; gençlerin etkinliklerde görünür olmasına rağmen görüşlerinin karar süreçlerine ne ölçüde yansıdığı sorusunun önemini koruduğunu belirtmiştir. Önceki COP'lardan örnekler vererek genç delegelerin de benzer kaygıları dile getirdiğini ifade etmiştir.

COP31 sürecinde gençlere yönelik dört farklı katılım alanı bulunduğunu aktaran Özdemir, bunları şu şekilde sıralamıştır:

- 1. Gençlik Forumu:** COP kapsamında gençlere ayrılan forumda temsiliyetin ötesinde bir katılım hedeflendiğini, ancak gençlerin mavi bölgeye erişimi, söz hakkı ve temsil düzeyine ilişkin bazı konuların henüz netleşmediğini belirtmiştir.
- 2. İklim Elçileri Programı:** 2021'den bu yana üniversitelerde yürütülen İklim Elçileri programına değinmiş; bu programda yer alan gençlerin COP heyetlerine ne ölçüde dâhil edileceğinin belirsizliğini koruduğunu ifade etmiştir.
- 3. Akredite kurumlar aracılığıyla katılım:** COP'a katılmak isteyen aktivistlerin Birleşmiş Milletler tarafından akredite edilmiş kurumlar üzerinden başvuru yapabildiğini aktarmıştır.
- 4. Gönüllülük Programı:** COP31 gönüllülük programına 40.000'den fazla gencin başvurduğunu belirterek gençlerin sürece gösterdiği ilgiye dikkat çekmiş; ancak eğitim ve değerlendirme süreçlerinin henüz tamamlanmadığını ve kimlerin COP31'de görev alacağını netleşmediğini ifade etmiştir.

Ulusal düzeydeki gençlik politikalarına da değinen Özdemir, güncel gençlik politikası belgesinin 2013 tarihli olduğunu; 2024–2028 Gençlik ve Spor Bakanlığı Strateji Belgesi, Ulusal Genç İstihdam Strateji Belgesi ve 12. Kalkınma Planı'nda gençlik katılımı ile iklim değişikliği arasındaki ilişkiye sınırlı yer verildiği görüşünü paylaşmıştır.

Türkiye'nin 7. ve 8. Ulusal Bildirimlerini gençlik açısından değerlendiren Özdemir, gençlerin bu belgelerde daha çok eğitim, farkındalık ve bilinçlendirme başlıkları altında ele alındığını belirtmiştir. 8. Ulusal Bildirim'de İklim Elçileri gibi uygulamalara daha fazla yer verilmesine rağmen, gençlerin karar alma süreçlerindeki rolünün hâlâ sınırlı kaldığını ifade etmiştir.

KONDA'nın iklim değişikliği algısına ilişkin araştırmalarına da değinen Özdemir, gençler arasında iklim değişikliğine yönelik farkındalığın yüksek olduğunu aktarmıştır. Bu nedenle artık yalnızca farkındalık yaratmaya değil, gençlerin karar alma ve uygulama süreçlerine nasıl daha fazla dâhil edilebileceğine odaklanılması gerektiğini belirtmiştir. COP31 sürecinde gençlerin gösterdiği yoğun ilginin bu açıdan önemli olduğunu söyleyen Özdemir, etkinlikteki genç katılımının da kendisi açısından umut verici olduğunu ifade ederek sunumunu tamamlamıştır.

BİRLİKTE KONUŞALIM
COP31'E DOĞRU

AÇIK MİKROFON: Tartışma Oturumu

TARTIŞMAYA GİRİŞ

Sunumların ardından Prof. Dr. Çiğdem Üstün moderatörlüğünde “Açık Mikrofon” tartışma oturumuna geçilmiştir. Üstün, yerel yönetimlerin iklim alanında yürüttüğü çalışmaların ve gençlerin bu süreçlere nasıl daha fazla dâhil olabileceğinin birlikte konuşulmasının önemine dikkat çekmiştir. Gençlerin yalnızca kendilerine bilgi aktarılan bir grup olarak görülmemesi gerektiğini, onların bakış açısının farklı kuşaklar için de yeni bir farkındalık yaratabileceğini ifade etmiştir. Üstün, daha önceki Birlikte Konuşalım buluşmalarından örnek vererek farklı yaş gruplarının kente ilişkin ihtiyaç ve önceliklerini doğrudan ifade edebildiği bu tür buluşmaların önemine değinmiştir.

Bu oturumda da gençler ile belediye temsilcileri birbirlerini doğrudan dinleme ve kendi deneyimlerini paylaşma imkânı bulmuştur. Tartışma belirli bir başlıkla sınırlandırılmamış; katılımcılar iklim değişikliği ve kent yaşamına ilişkin öncelikli gördükleri konuları gündeme getirmiştir. Program boyunca gençlik katılımı, sıfır atık uygulamaları, kentsel dayanıklılık, veri ve teknoloji kullanımı gibi farklı başlıklar ele alınmış; katılımcılar bu alanlara ilişkin deneyimlerini, ihtiyaçlarını ve önerilerini paylaşmıştır.

TARTIŞMADA ÖNE ÇIKAN BAŞLIKLAR

1. Farkındalık ve Sorumluluk Algısı

Genç katılımcılardan biri, iklim değişikliğine ilişkin farkındalığın toplum genelinde artık düşük olmadığını; asıl meselenin bireysel farkındalıktan çok, büyük ölçekli üretim sistemlerinin çevre üzerindeki etkileri ve ekonomik önceliklerle çevresel kaygılar arasındaki gerilim olduğunu ifade etmiştir. Büyük üretim tesislerinin yarattığı çevresel etkilerin, ekonomik gerekçeler nedeniyle zaman zaman geri planda kalabildiğini belirtmiştir.

Belediye temsilcilerinden biri ise belediyelerde zabıta, iklim değişikliği ve sıfır atık birimlerinin birlikte çalışarak küçük işletmelerden büyük sanayi tesislerine kadar farklı ölçeklerde denetimler yürüttüğünü aktarmıştır. Mevzuata uyulmaması durumunda yaptırımların kademeli olarak uygulanabildiğini ve sürecin gerektiğinde kapatma kararına kadar ilerleyebildiğini; çevresel ihlallere ilişkin işlemlerin de kamuoyuyla paylaşıldığını ifade etmiştir.

2. Gençlik Katılımı ve Geri Bildirim Mekanizmaları

Genç katılımcılardan biri, gençlerin görüşlerini dile getirebilecekleri alanların bulunmasını önemli bulduğunu, ancak katılımın bununla sınırlı kalmaması gerektiğini belirtmiştir. Gençlik meclisleri ve kent konseyleri gibi yapılarda yer almanın, karar süreçlerine somut bir etkisi olmadığı durumda zamanla sembolik bir katılıma dönüşebildiğini ifade etmiştir. Bu durumun gençlerde “katılım yorgunluğu” yarattığı ve yeniden sürece dâhil olma isteğini azaltabildiği dile getirilmiştir.

Katılımcılar, gençlerden alınan görüşlerin daha sonra nasıl değerlendirildiğinin de paylaşılması gerektiğini belirtmiştir. Belediyelerin hangi önerileri dikkate aldığını, hangilerini hayata geçirdiğini ya da hangi nedenlerle uygulayamadığını açıklamasının katılım sürecini daha anlamlı hâle getirebileceği ifade edilmiştir. Prof. Dr. Çiğdem Üstün de gençlerin görüşlerinin alındığı süreçlerde sonucun yeniden katılımcılarla paylaşılmasının önemli olduğunu söylemiştir.

Belediye temsilcilerinden bir diğeri ise gençlerin görüş bildirmekle sınırlı kalmayıp doğrudan uygulamada yer alan kişiler olarak sürece katılmasına ilişkin örnekler paylaşmıştır. COP31 kapsamında hazırlanan başvurularda gençlerin görev aldığını; gençlerin teknik uzmanlar ve üniversitelerle bir araya getirildiğini ve proje koordinasyonu süreçlerinde deneyim kazandığını aktarmıştır.

3. İletişim ve Kurumlar Arası Koordinasyon

Tartışmada belediyelerin yürüttüğü çalışmaların ne kadar görünür olduğu ve bu çalışmaların kurumlar arasında nasıl paylaşıldığı da gündeme gelmiştir. Bir katılımcı, belediyelerin geliştirdiği bazı projelerin üniversiteler ve diğer paydaşlar tarafından yeterince bilinmediğini belirterek bilgi paylaşımının güçlendirilmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Belediye temsilcileri, kardeş şehir ilişkileri, proje ortaklıkları, kıyaslama ziyaretleri ve MBB gibi belediye birliklerinin düzenlediği etkinlikler sayesinde birbirlerinin çalışmalarından haberdar olabildiklerini aktarmıştır. Bununla birlikte kurum içindeki hiyerarşi ve yoğun iş yükünün iletişimi zaman zaman zorlaştırdığı; iyi örneklerin daha düzenli paylaşılmasının belediyelerin birbirlerinin deneyimlerinden yararlanmasını kolaylaştıracağı belirtilmiştir.

4. Sıfır Atık, Geri Dönüşüm ve Döngüsel Ekonomi

Sıfır atık ve geri dönüşüm konusu, tartışmada hem günlük yaşamda karşılaşılan güçlükler hem de belediyelerin uygulamaları üzerinden ele alınmıştır. Genç katılımcılar, atıkları kaynağında ayırmaya çalıştıklarını ancak özellikle kentlerde cam, plastik ve mavi kapak gibi ayrıştırılmış atıkları bırakabilecekleri noktaların her zaman yeterli ya da kolay erişilebilir olmadığını belirtmiştir. Bu nedenle farkındalığın yanı sıra ayrıştırmayı kolaylaştıracak altyapının da önemli olduğu ifade edilmiştir.

Çevre yönetimi ve sıfır atık alanında belediyelerle çalışan bir sivil toplum temsilcisi, kaynağında ayrıştırma ve sıfır atık konusunda uzun süredir çalışmalar yürütüldüğünü; ancak mevzuatta sık yapılan değişikliklerin belediyelerin kurduğu sistemlerin sürekliliğini ve yaptığı yatırımların etkinliğini olumsuz etkileyebileceğini aktarmıştır.

Belediye temsilcilerinden biri ise küçük işletmelerde enerji verimliliği ve karbon salımı konusunda farkındalığı artırmak amacıyla yürütmekte oldukları “Yeşil İş Yeri Projesi”nden söz etmiş; çevre dostu uygulamaları hayata geçiren işletmelere çeşitli teşvikler sağlandığını belirtmiştir.

5. Kentsel Dönüşüm, Afet Dayanıklılığı ve Altyapı

Tartışmada kentsel dönüşüm, afet riski ve iklim değişikliğine uyum birlikte ele alınmıştır. Genç katılımcılardan biri, kentlerde artan beton ve asfalt yüzeylerin yağmur suyunun toprağa ulaşmasını zorlaştırdığını belirterek sel ve taşkın riskine karşı sünger kent uygulamaları, geçirgen yüzeyler ve dere yataklarının korunması gibi yöntemlerin ne ölçüde kullanıldığını sormuştur.

Belediye temsilcileri kendi deneyimlerinden örnekler paylaşmıştır. Temsilcilerden biri, kentsel dönüşümde kooperatif modelinden yararlandıklarını ve konutlarla birlikte park, oyun alanı ve diğer sosyal donatıları da ele aldıklarını aktarmıştır. Bir diğer belediye temsilcisi ise eski yapı stoku ve altyapının önemli bir sorun olduğunu, dönüşüm sırasında altyapıya da müdahale edilmesi gerektiğini ve bunun vatandaşlarla yürütülen süreci zaman zaman zorlaştırdığını belirtmiştir.

Kentsel dönüşümün finansman boyutu da gündeme gelmiştir. 35 yaş altı, şehir plancısı bir katılımcı, özellikle geçici barınma ve finansmana erişim konularında hak sahiplerinin zorlanabildiğini; bu nedenle destek ve finansman modellerinin dönüşüm sürecinde önemli bir yer tuttuğunu ifade etmiştir.

6. Doğa Tabanlı Çözümler ve Yapay Zekâ

Tartışmada doğa tabanlı çözümlerle yeni teknolojilerin kentlerdeki kullanımına da değinilmiştir. Şehir plancısı genç bir katılımcı, kentsel ısı adası etkisini azaltmaya yönelik çalışmasından söz ederek yeşil alanların, bitki seçiminin ve kentsel tasarım kararlarının bu konuda etkili olduğunu belirtmiştir. Belediye temsilcilerinden biri ise ısı adası etkisi ve afet dayanıklılığını birlikte ele alan, doğa tabanlı çözümlere odaklanan bir proje yürüttüklerini aktarmıştır.

Yapay zekânın belediye hizmetlerinde kullanımına ilişkin farklı örnekler de paylaşılmıştır. Belediye temsilcilerinden biri, hizmet binasında vatandaşların yönlendirilmesinde yapay zekâ destekli bir sistemden yararlandığını; bir diğeri ise gençlerle birlikte yapay zekâ ve belediye sorunlarına yönelik çalışmalar yürüttüğünü belirtmiştir. Başka bir belediye temsilcisi ise çöp kamyonlarında kullanılan yapay zekâ destekli kameralarla konteyner doluluklarının takip edildiğini ve toplama güzergâhlarının buna göre düzenlendiğini aktarmıştır.

Belediye temsilcilerinden bir diğeri, ısı adası etkisini azaltmaya yönelik bir çalışmada bitkilendirme, ağaçlandırma ve rüzgâr gibi etkenlerin yapay zekâ destekli simülasyonlarla değerlendirilmesinin planlandığını ifade etmiştir. Tartışmada ayrıca bu tür uygulamalarda elde edilen verilerin paylaşılması ve belediye personelinin bu alandaki kapasitesinin geliştirilmesi gerektiği de dile getirilmiştir.

7. Deniz, Kıyı ve Su Kaynakları Yönetimi

Kınalıada'da yaşayan genç katılımcılardan biri, Marmara Denizi'ndeki müsilaj sorununa değinerek erken uyarı sistemleri ve deniz ekosistemlerinin korunmasına yönelik çalışmalar hakkında bilgi istemiştir. Aynı katılımcı, 2030 yılına kadar kara ve deniz alanlarının %30'unun korunmasını hedefleyen "30x30" yaklaşımını da gündeme getirmiştir.

Belediye temsilcilerinden biri, müsilaj ve su kirliliğiyle bağlantılı olarak denizdeki azot ve fosfor birikimine dikkat çekmiş; tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan atıkların toplanmasına yönelik hazırladıkları bir projeden söz etmiştir.

Bir başka genç katılımcı ise deniz yüzeyindeki katı atıkları temizlemek için geliştirdikleri robotlardan, su elçileri programından ve Avşa Adası'nda kurulması planlanan inovasyon merkezinden bahsetmiştir. Bu örnekler, gençlerin deniz ve su kaynaklarıyla ilgili çalışmalarda hem katılımcı hem de doğrudan uygulayıcı olarak rol alabildiğini göstermiştir.

8. Kültürel Miras ve Kent Belleği

Genç katılımcılardan biri, sel ve yangın gibi afetlerde arşivlerin ve kent belleğine ilişkin kayıtların da zarar görebildiğini belirterek belediyelerin bu tür durumlara yönelik nasıl bir hazırlık yaptığını sormuştur.

Belediye temsilcilerinden biri, farklı kültür varlıklarını kapsayan bir kültür rotasını gençlik meclisiyle birlikte hazırladıklarını aktarmıştır. Kültürel mirası korumaya yönelik çalışmalar yürüten bir belediye temsilcisi ise İstanbul'daki kültür varlıklarına ilişkin bir envanter tutulduğunu ve bu verilerin afet durumlarında ilgili birimler tarafından da kullanılabildiğini belirtmiştir. Bir başka belediye temsilcisi de Savatra Antik Kenti'nde üniversite ve büyükşehir belediyesiyle birlikte yürütülen arkeolojik kazı çalışmalarından söz etmiştir.

9. Ulusal-Küresel Bağlam ve Ekonomik Kaygılar

Tartışmada iklim politikalarının ekonomik koşullar ve uluslararası gelişmelerle ilişkisi de ele alınmıştır. Belediye temsilcilerinden biri, Avrupa Yeşil Mutabakatı'nın Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ticari ilişkileri açısından önem taşıdığını belirtmiş; yeşil sanayi ve karbon yutak alanlarına yönelik çalışmalarından söz etmiştir.

Prof. Dr. Çiğdem Üstün ise enerji ve ekonomi alanındaki uluslararası gelişmelerin ülkelerin çevre politikalarını doğrudan etkileyebildiğini ifade etmiştir. Bu çerçevede, ekonomik kaygılar ile çevresel hedeflerin zaman zaman karşı karşıya gelebildiği de tartışmada gündeme gelmiştir.

ÖNERİLER VE İLERİYE YÖNELİK ADIMLAR

Etkinlikte yapılan tartışmalarda, gençlerin iklim politikalarına katılımından belediyelerin proje geliştirme ve uygulama süreçlerine kadar farklı alanlarda çeşitli ihtiyaç ve öneriler gündeme gelmiştir. Bunlar şu şekilde özetlenebilir:

- **Gençlerin karar ve uygulama süreçlerine daha fazla dâhil edilmesi:** Gençlerin görüş bildirmekle sınırlı kalmaması; proje geliştirme, uygulama ve karar alma süreçlerinde de yer alması gerektiği ifade edilmiştir. Gençlik meclisleri ve kent konseyleri gibi mevcut katılım mekanizmalarının güçlendirilmesi ve bu açıdan daha etkin kullanılması önerilmiştir.
- **Katılım sonrasında geri bildirim verilmesi:** Gençlerden alınan görüşlerin nasıl değerlendirildiğinin ve hangilerinin uygulamaya geçtiğinin paylaşılması gerektiği belirtilmiştir. Bu tür bir geri bildirimin, katılım süreçlerinin devamlılığı açısından önemli olduğu ifade edilmiştir.
- **İklim eylem planlarında katılımın güçlendirilmesi:** YİDEP kapsamında hazırlanacak planlarda belediyenin farklı birimlerinin yanı sıra başta gençler, kadınlar ve yaşlılar olmak üzere farklı grupların sürece nasıl dâhil edileceği gündeme gelmiştir. Katılım mekanizmalarının planlama sürecinde nasıl işletileceği üzerinde durulmuştur.
- **Belediyeler arasında bilgi ve deneyim paylaşımının artırılması:** Belediyelerin yürüttüğü projelerin ve iyi uygulamaların daha düzenli paylaşılması, benzer konularda çalışan kurumların birbirlerinin deneyimlerinden yararlanması önerilmiştir. MBB gibi belediye birliklerinin bu paylaşımda önemli bir rol üstlenebileceği ifade edilmiştir.
- **Sıfır atık altyapısının daha erişilebilir hâle getirilmesi:** Kaynağında ayrıştırmayı kolaylaştıracak toplama noktalarının ve geri dönüşüm altyapısının yaygınlaştırılması gerektiği belirtilmiştir.
- **İklim ve çevre çalışmalarında yapay zekâ kullanımına yönelik rehberlik ve eğitim sağlanması:** Yerel yönetimlerde iklim ve çevre çalışmalarında yapay zekâdan yararlanılmasına yönelik uygulama ve eğitim kılavuzlarının hazırlanması, belediye personelinin bu konuda desteklenmesi ve kişisel verilerin korunmasına ilişkin düzenlemelerin dikkate alınması önerilmiştir.
- **İklim dirençliliğini gözeterek kentsel dönüşüm için finansman seçeneklerinin geliştirilmesi:** Kentsel dönüşüm sürecinde finansmana erişimin önemli sorunlardan biri olduğu belirtilmiş; iklim değişikliğine uyum ve afet dayanıklılığını da gözeterek dönüşüm süreçleri için mevcut finansman modellerinin geliştirilmesi ve farklı kentlere yaygınlaştırılması önerilmiştir.
- **COP31 sonrasında çalışmaların sürdürülmesi:** Yerel COP'lar, çalıştaylar ve benzeri süreçlerde ortaya çıkan görüş ve taahhütlerin uygulamaya aktarılması, projelerin bütçelerle ilişkilendirilmesi ve COP31 sonrasında da takip edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

BİRLİKTE KONUŞALIM
COP31'E DOĞRU

DEĞERLENDİRME ve SONUÇ

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Bu rapor, “Birlikte Konuşalım: COP31'e Doğru” etkinliğinde yapılan sunumlar ve tartışmalar doğrultusunda hazırlanmış; katılımcıların iklim değişikliği, kent yaşamı ve gençlik katılımına ilişkin görüş, ihtiyaç ve önerilerini bir araya getirmiştir.

Tartışmalarda öne çıkan değerlendirmeler şu başlıklarda toplanabilir:

Katılımın Karar Süreçlerine Yansıması

Genç katılımcılar, görüşlerinin nasıl değerlendirildiğini ve uygulamalara ne ölçüde yansıdığını takip etmekte zorlandıklarını belirtmiştir. Süreç sonunda katılımcılara geri bildirim verilmesi önemli bir ihtiyaç olarak öne çıkmıştır.

İletişim ve Görünürlük

Belediyelerde yürütülen bazı çalışmaların diğer belediyeler, üniversiteler ve gençler tarafından yeterince bilinmediği dile getirilmiştir. Belediye temsilcileri de kurumlar arasında düzenli bilgi ve deneyim paylaşımının her zaman kolay olmadığını aktarmıştır. Bu nedenle mevcut çalışmaların daha görünür hâle gelmesi ve iyi örneklerin daha düzenli paylaşılması öne çıkan ihtiyaçlardan biri olmuştur.

Uygulama Kapasitesi ve İş Birliği

Belediyeler sıfır atık, kentsel dayanıklılık, doğa tabanlı çözümler ve yeni teknolojiler gibi farklı alanlarda yürüttükleri çalışmalardan örnekler paylaşmıştır. Bununla birlikte finansmana ve güvenilir veriye erişim, nitelikli insan kaynağı eksikliği ve kurumlar arası koordinasyon gibi konuların uygulama süreçlerini zorlaştırabildiği ifade edilmiştir. Yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve diğer kurumlar arasındaki iş birliğinin bu noktada önemli olduğu belirtilmiştir.

Farkındalıktan Uygulamaya Geçiş

Tartışmalarda farkındalığın somut proje ve uygulamalara dönüşmesi gerektiği üzerinde durulmuştur. COP31 sürecinde ortaya çıkan görüş ve çalışmaların etkinlik sonrasında da takip edilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

BİZ KİMİZ?

Friedrich Naumann Vakfı:

Özgürlük için Friedrich Naumann Vakfı, 1958'de kurulmuş olup, liberalizm ilkelerini temel alarak Almanya'da ve yurt dışında siyasi eğitimler sunmakta ve liberal değerler etrafında gelişen projeleri desteklemektedir. FNF, 1991 senesinden beri Türkiye'de sivil toplum, akademi, ekonomi ve politika çevreleriyle aktif olarak çalışmaktadır. Türkiye, tarihi, kültürü, ekonomisi ve coğrafi konumu nedeniyle Almanya, Avrupa ve transatlantik iş birliği açısından büyük önem taşır. Bu yüzden FNF, Türkiye'de toplumdaki liberal değerleri teşvik etmek amacıyla liberal fikirlere sahip vatandaşlara ve kuruluşlara destek sağlar.

İnsan Hakları Akademisi:

İnsan Hakları Akademisi, insan hakları kurslarını, kurumsal ve düzenli bir yapı haline getirmek için sivil toplum ve akademi dayanışmasıyla 2020 yılında kuruldu ve uzman isimlerden oluşan bir Danışma Kurulu oluşturuldu. İHA'nın amacı, lisans veya lisansüstü eğitim kapsamında yeterince yer bulamayan insan hakları eğitimi çeşitli etkinliklerle desteklemek, Türkiye'deki insan hakları bilgisinin geliştirilmesini ve yaygınlaştırılmasını sağlamak ve bu alanda eğitime ihtiyaç duyan bireylere insan hakları eğitimi sunmaktır.

Marmara Belediyeler Birliği:

Marmara Belediyeler Birliği (MBB), 1975 yılından beri Türkiye'de demokratik yerel yönetim hareketinin gelişmesi, belediyelerin yetki ve kaynaklarının artırılması, yerel yönetimlerde çevre bilincinin geliştirilmesi, sürdürülebilir şehircilik yaklaşımının benimsenmesi ve belediyelerin ortak sorunlarına iş birliği içinde çözüm bulunması gibi konularda öncülük eden ve Türkiye'nin bölgesel ölçekte faaliyet gösteren ilk belediyeler birliğidir.

BİRLİKTE KONUŞALIM

COP31'E DOĞRU

@fnfturkey
@iha_turkiye
@marmarabelbir

